

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. V. Vtrùm Deus videri poßit oculis corporeis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

Deus & natura nihil faciunt frustra.

X. Ex falsa persuasione multi inter duntis errorem inducuntur.

XI. Hæc ratio, ducta ab appetitu omnibus infuso, non caret difficultate.

XII. Quo pacto homines appetant naturaliter possessionem summæ boni.

XIII. Ex appetitu necessario quoad specificationem, non inferitur visionis beatæ possibilitas.

interdum nonnulli appetere aliquid impossibile; ex instinctu tamen naturæ, homines passim non feruntur in id, quod obtineri non potest; natura enim non fallit, & ut dici solet, *Deus & natura nihil faciunt frustra*. Quare si appetitus visionis claræ Dei omnibus passim sit à naturâ infusus, non videtur negari posse, illius possibilitatem hinc optimè inferri.

Non etiam obstat, quod ibidem objicit P. Arriaga, plurimos Jovi numen inesse existimasse, cumque pro Deo coluisse: hoc enim, non ex instinctu naturæ, sed ex falsâ quorundam persuasionem provenit; Poëta siquidem nonnulli (quorum primus, vel ex primis, fuisse fertur Homerus, hoc nomine *Eaber deorum* appellatus, ut in Prometheus Christiano ostendi Disp. undecimâ, cap. 1. n. 2.) sceleratis quibusdam hominibus prodigioso perniciosoque figmento divinos honores decreverunt, mortaliumque animos hæc errore imbuerunt, qui proinde, non instinctu naturæ, sed malis artibus, & artificioso hominum commento, Jovi, reliquæque farragini, deorum nomen ac numen adscripserunt.

Quamvis itaque rationem hanc ductam ab appetitu perfectè cognoscendi Deum, seu causam primam (quam à viris doctissimis, ipsoque ad eum Doctore Angelico ad hoc ipsum usurpari video hic q. 12. a. 1. corpore) censam esse probabilissimam, & si detur hujusmodi appetitus à naturâ infusus ad clarè videndum Deum, certam: quia tamen non constat infusum esse à natura hominibus hujusmodi appetitum clarè videndi Deum, hæc ratio non convincit. Quod verò nullus talis sit appetitus, magno mihi est indicio, quod inter doctissimos olim Philosophos, antiquitatis lumina, & quibus prima cura fuit hominis felicitatem inquirere, ne unus quidem ex 288. diversis hæc de re sententiis, & sententiis, quas ex Varrone refert S. Augustinus lib. 19. de Civit. Dei cap. 2. eam in clarâ Dei visione sitam esse affirmaverit, sed ad summum in sublimi aliqua Dei cognitione & contemplatione eximiarum tantum Numinis perfectionum.

Dices primò: homines naturali instinctu appetunt possessionem summæ boni; hæc autem in clarâ Dei visione consistit; ergo hanc appetunt, Resp. appetere quidem naturaliter homines summæ boni possessionem, sed pro modulo & captu suo, suam scilicet Dei contemplationem & amorem, ex quibus coram mentes summâ jucunditate, ac deliciis maximis perfundantur, usque perpetuò permansuris, atque ut reddantur de tali statu securi. Per hoc existimo, hominum circa beatitudinem appetitui satisfactû iri: nec enim visionis claræ Dei, citra revelationem iis unquam in mentem veniret, ut exemplo Philosophorum, qui ad beatitudinem indagandam summo studio ferebantur, proximè vidimus.

Dices secundò cum P. Vasquez 1. 2. d. 22. c. 5. visionem claram esse objectum necessitans quoad specificationem, quam scilicet averfari nullus potest; hinc ergo rectè inferitur illius possibilitas. Sed contrà: eodem enim modo contra Vasquez inferri posset, unionem Hypostaticam naturaliter cognosci posse, cum eam nullus averfari possit. Dico itaque ex hæc necessitate quoad specificationem, non inferri objecti cuiusquam possibilitatem: si enim quis beatitudinem in Dei comprehensione sitam esse apprehenderet, ut apprehendebant Anomæi, non posset eam averfari; inde nihilominus perperam quis inferret, Dei comprehensionem esse creato intellectui possibilem. Addo, visionem cla-

ram Dei, prout recipi est, nemini in mentem naturaliter venire posse, cum sit supernaturalis, sed visionem appetunt vel naturæ viribus, vel oculis corporeis obtinendam; quarum utraque est impossibile.

Tandem nonnulli, ut advertit P. Arriaga citatus, ita mundi hujus oblectamentis & vanis voluptatibus capiuntur, ut si his perpetuò frui possent, de clarâ Dei visione parum essent solliciti. Quamvis ergo beatitudinem in genere averfari fortassis nemo queat, hæc tamen in particulari non ita necessitat, quin eam homines possint refugere, eique aliquid aliud præferre.

XIV. Quidam visionem beatam averfantur.

SECTIO QUINTA.

Vtrum Deus videri possit oculis corporeis.

ETHNICI Deum oculis corporeis cerni posse communiter asserbant, utpote quem corporeum esse asserbant, sicque intra organi corporei spheram statuebant. Nec multum ab hoc errore abfuerunt heretici Anthropomorphitæ, qui Deum humanis membris fingebant, ut supra vidimus, d. 5. sect. 3. num. 2. unde nil mirum, si eum oculis corporeis cerni posse assererent.

Sed his relictis, quæstio, quam in præfenti disputamus, est, Utrum Deus, cum sit spiritus purissimus, in cælo à Beatis post assumpta denuo corpora, oculis, non mentis tantum, sed etiam corporis, cerni possit.

Qua in re, communis & certa est Theologorum sententia, non posse. Ita S. Thomas hic, q. 12. a. 3. & in 4. d. 49. q. 2. a. 2. quem Theologi omnes sequuntur, remque hanc ita indubitam esse pronunciant, ut Suarez hic lib. 2. de Attributis, cap. 6. eam fidei proximam, Vasquez d. 40. cap. 2. oppositum, manifestum errorem, alii saltem temerarium esse asserunt.

Hanc conclusionem tradunt Patres, qui, quam intellectui tribuunt, oculo corporeo negant potentiam videndi Deum. Imò S. Augustinus Ep. 6. ad Italicam, hoc ipsum expressis verbis tradit, ubi loquens de lumine, quod Deus est, *Hoc autem, inquit, oculus videre corporis neque nunc potest, neque tunc poterit*. Idem clarè docet S. Ambrosius Ser. 8. in Psalm. 118. dicens hoc esse impossibile.

Verum est quidem, S. Augustinum lib. 22. de Civit. c. 29. in illud propendere, ut Beati post assumpta corpora Deum oculis corporeis videant: quem nihilominus S. Thomas hic, q. 12. a. 3. ad 2. non asserendo, sed inquirendo, loqui affirmat: vel quod oculis corporeis singularem quandam lucem, peculiari modo Dei indicem visuri sint; quæ, quia singulariter Deum refert, quisquis eam videt, videre dicitur Deum: sicut qui vestem videt, dicitur videre hominem; & qui motus vitales, vitam, seu animam.

Ratione idem ostenditur deductâ ex S. Augustino Epistolâ citatâ; si enim cerni possit Deus oculo corporeo, ergo & aliis etiam sensibus percipi, auditu scilicet, gustu, olfactu, & tactu, quæ tamen per se maximè sunt absconsa, & Dei excellentiâ penitus indigna: sequela patet; siquidem si oculus noster elevari possit ad videndum spiritum, & aliud præter colorem & lucem materialem, nulla planè est ratio, cur alii etiam sensus ad idem præstandum elevari nequeant; eo enim modo, quo lucem

I. Ethnicorum & Anthropomorphitarum error.

II. Status quæstionis.

III. Deus oculo corporeo videri nullo pacto potest.

IV. Hæc est sententia eorum doctorum sententia.

V. Explicatio loci cuiusdam S. Augustini.

VI. Ab inconvenienti ostenditur, oculum corporeum non posse elevare Deum.

lucem oculo perceptibilem in se continere dicitur Deus, odorem etiam, dulcedinem, & omnium sensuum objecta continet, nempe eminenter: sic de se dicit Deus Moysi, *Ostendam omne bonum tibi*. Unde sicut vocatur lux, ita vocatur *omne bonum*; unde, ad eum percipiendum, non minus elevari poterunt alii sensus, quam oculus, si semel ad aliud præter lucem & colorem percipiendum elevetur. Ad summum ergo elevari poterit oculus corporeus ad lucem & colorem materialem supernaturalem (quales nonnulli in gloriosis Beatorum corporibus collocant) videndum: ut enim color naturalis visioni naturali, ita supernaturalis supernaturali est proportionatus.

Ad quid elevari possit oculus corporeus?

SECTIO SEXTA.

Argumenta contententia, oculo corporeo posse videri Deum.

I. *Quo pacto loca quædam Job sunt intelligenda.*
OBJICIES primò illud Job. 19. v. 26. *In carne meâ videbo Deum meum*, &c. Sed ad hoc optimè respondet S. Thomas hic, q. 12. a. 3. ad 1. non esse sensum, quòd oculo carnis sit Deum visurus, sed quòd in carne existens post resurrectionem visurus sit Deum. Quo etiam modo hoc ipsum Jobi dictum exponit S. Augustinus de Civit. lib. 22. c. 19. post medium: *Potest, inquit, & sic accipi: in carne meâ videbo Deum, ac si dixisset, in carne meâ ero, cum videbo Deum*. Unde, inquit idem S. Augustinus, non dixit, *Per carnem meam, sed in carne meâ*.

II. *Oculi cordis & corporis.*
 Illud verò Job. 42. v. 5. *Auditu auris audivi te, nunc autem oculus meus videt te*, tam S. Thomas, quam S. Augustinus interpretatur de oculo cordis, seu intellectu: quo etiam modo loquitur Apostolus ad Ephel. 1. v. 18. *Deus det vobis illuminatos oculos cordis vestri, ut sciatis, quæ sit spes vocacionis ejus*, &c. Quamvis hic Jobi locus non incitè de oculo corporeo intelligi possit, Deum, non in se, sed in specie aliqua, seu figurâ externâ apparentem cernente, quam tunc speciem oculis corporeis intuebatur, cum antea nihil adhuc videns, Dei in illâ loquentis vocem solummodò audivisset.

III. *Obsecundo: Oculum corporeum potest efficere receptare visionem Dei, Ergo & Deum videre.*
 Secunda objectio, quæ pro oculi corporei elevatione ad videndum Deum fieri solet, desumitur ex opinione, quam disp. 27. Phys. secutus sum, de potentia obedientiali latâ. Sic ergo argumentantur nonnulli. Potest oculus corporeus elevari ad eliciendam & recipiendam visionem claram Dei, ergo & ad videndum Deum; quid etenim aliud est Deum videre; ideo nanque anima & Angeli Deum vident, quia illius visionem efficiunt, & à se effectam in seipsis etiam recipiunt.

IV. *Inefficax quorundam argumenti hujus solutio.*
 Nec dicas cum P. Suarez hic, sect. 2. c. 6. n. 5. & aliis, ideo non posse videri Deum oculo corporeo, quia oculus ferri nequit extra objectum suum adæquatum; Deus autem intra oculi corporei objectum adæquatum non continetur: hoc, inquam, non sufficit; argumentum quippe contendit, aliud esse objectum adæquatum naturale, aliud supernaturale. Deinde, illud omne est intra objectum adæquatum alicujus potentie, circa quod potest elicere actum; cum itaque oculus corporeus juxta nos clicere actum possit circa Deum, clarum scilicet illius visionem obedientialiter efficere, Deus intra objectum illius adæquatum continebitur.

V. *Alloquitur responsio, oculum corporeum non*
 Nec magis efficax est aliorum responsio, qui oculum corporeum, quantumvis Dei visionem efficiat & recipiat, dicunt nihilominus non hoc præstare vitaliter. Contrâ enim est: quæro namque

R. P. Compton theol. Scholast. Tom. I.

quid sit clicere visionem Dei vitaliter? movet si quidem se per illam ab intrinseco, & est potentia vitalis, quidni ergo moveat se vitaliter? Dices, nullum dicit ordinem intrinsecum ad visionem illam, ita ut petat eam producere. Contrâ: vel est sermo de oculo secundum se sumpto, vel de eo ut per concursum Dei supernaturalem elevato: si primum, nec intellectus ordinem dicit ad visionem illam, ita ut per se eam petat producere: si secundum, sicut intellectus elevatus petit visionem illam producere, quidni idem petat oculus; sicut enim ibi principium visionis non est solus intellectus, ita neque hic solus oculus, sed Deus etiam, ut causa particularis concurrens, & cum elevans.

elicitur visio nem Dei vitaliter.

VI. *Causa partialis extrinseca producere potest alium vitalium.*
 Dices: Deus est causa adæquatè extrinseca, sicque juvare nequit oculum ut sit causa vitalis visionis, cum causa vitalis esse debeat intrinseca. Contrâ primò: ergo nec juvare potest intellectum, ut sit causa vitalis, seu intrinseca respectu visionis. Contrâ secundò: sequeretur, nullam omnino potentiam naturalem operari vitaliter, cum partialiter constituatur potens respectu suorum actuum per concursum universalem Dei, & interdum per objectum ipsum extrinsecum, ut de tactu, olfactu, & gustu philosophantur multi, qui negant hæc objecta operari per species: & communis Theologorum sententia id affirmat de visione beatificâ, ad quam Deum ipsum per modum objecti concurrere docent extrinsecè & immediatè.

VII. *Solutio objectionis precipua.*
 Ad objectionem itaque numero tertio propositam Respondetur juxta dicta disp. illa 27. Phys. sect. 6. non quicquid est capax alicujus formæ, esse capax omnis illius effectus formalis; unio siquidem hypostatica unita bruto, non illud denominaret personam, filium, & amicum Dei &c. gratia habitualis non denominat Christum filium adoptivum: species visibiles in aère receptæ, non denominant aërem visivum, & sic de aliis, quæ latius profectus sum in Physicis, loco proxime citato. Nulla ergo est hæc consequentia, oculus corporeus habere in se potest visionem Dei, ergo & videre poterit Deum.

VIII. *Occasione ejusdem replicæ, declaratur ulterius proxime data solutio.*
 Urgebis: oculus corporeus elevari secundum nos potest, non ad recipiendum tantum, sed etiam ad efficiendum visionem Dei; nullum autem habemus exemplum ubi subjectum aliquod & efficit, & recipit formam, quin recipiat omnem illius effectum formalem. Sed hoc mihi nullius videtur momenti; in eo enim sita est disparitas data, quòd sicut, ubi sola receptio requiritur ad denominationem aliquam dandam, non tamen datur, merè defectu proportionis subjecti; ita ubi requiritur effectio & receptio, potest similiter non dari denominatio merè defectu proportionis subjecti.

IX. *Sola improprio subjecti impeditur effectus formalis.*
 Paritas ergo in hoc consistit, quòd quemadmodum ibi, positis omnibus requisitis, mera incapacitas subjecti impedit denominationem aliquam & effectum formalem, ita subjecti incapacitas idem hic præstabit. Quòd verò plura hic ponantur quàm ibi, parum refert; quantumcumque enim ponantur plura, ponuntur solum omnia requisita, hæc autem etiam ibi ponuntur, quòd sufficit; nec enim exempla esse debent mathematicè similia, sed philosophicè. Sicut ex eo quòd accidentia quædam in Eucharistia conserventur sine subjecto, idem inferunt communiter omnes de aliis accidentibus, etiam spiritualibus, ut de habitibus, de intellectu & voluntate &c. imò idem etiam affirmant de formis substantialibus materialibus: & si quis peteret exemplum, ubi forma aliqua substantialis conservetur sine subjecto, ut hoc de aliis affirmetur, dicent

F 2 dicent